ROCZNIK STUDENTÓW I DOKTORANTÓW
MIĘDZYNARODOWYCH STUDIÓW POLSKICH

2023 (6)

W Kręgu Języków i Kultur

UNIWERSYTET ŚLĄSKI W KATOWICACH

W Kręgu Języków i Kultur

Rocznik studentów i doktorantów międzynarodowych studiów polskich

2023 (6)

ZESPÓŁ REDAKCYJNY
Redaktor naczelna: JAGNA MALEJKA
Zastępca redaktor naczelnej: MAŁGORZATA SMERECZNIAK

Projekt graficzny i skład: Wydawnictwo Gnome
Projekt okładki: MAREK FRANCIK

Wydawca: Uniwersytet Śląski w Katowicach
Adres redakcji: Szkoła Języka i Kultury Polskiej
Uniwersytetu Śląskiego, ul. Uniwersytecka 4, 40-007 Katowice

RADA PROGRAMOWA
prof. dr hab. MAŁGORZATA KITA, Uniwersytet Śląski, Katowice
prof. dr hab. JOLANTA TAMBOR, Uniwersytet Śląski, Katowice
prof. dr ANDREA DE CARLO, Università degli Studi di Napoli „L'Orientale", Neapol
dr hab. ROMUALD CUDAK, prof. UŚ, Uniwersytet Śląski, Katowice
dr hab. ALEKSANDRA ACHTELIK, prof. UŚ, Uniwersytet Śląski, Katowice
prof. dr LI YINAN, Pekiński Uniwersytet Języków Obcych (BFSU), Pekin
dr hab. ANNA SYNORADZKA-DEMADRE, Université Charles de Gaulle – Lille III, Lille

ISSN 2545-3769
© Szkoła Języka i Kultury Polskiej UŚ
All rights reserved

Przedruk materiałów zamieszczonych w czasopiśmie w całości lub części możliwy jest wyłącznie za zgodą redakcji. Cytowanie oraz wykorzystywanie danych empirycznych możliwe jest z podaniem źródła. Redakcja nie zwraca tekstów niezamówionych oraz zastrzega sobie prawo do ich redagowania i skracania.

Publikacja finansowana przez Uniwersytet Śląski

Ten utwór jest dostępny na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa – Użycie niekomercyjne – Bez utworów zależnych 4.0 Międzynarodowe.

W numerze

Od Redakcji 1
Lalta Prasad Baishy, Języki Indii i ich rola kulturowa – sanskryt 3
Wiktoria Gołuch, Rodzaje chińskiej herbaty 8
Mariana Ravliuk, Ukraińskie filmy wojenne 12
Magda Gawlik, Wyobrażenia Polaków o Korei Południowej kreowane przez filmy i seriale koreańskie 15
Myroslava Rozbytska, Koncerty w nowej odsłonie – jak pandemia zmieniła świat popkultury 19
Innocenta Purzyńska, Wpływ migracji na stan zdrowia osób migrujących 22
Agnieszka Gozdek, Historia emigracji Polaków na ziemie latynoamerykańskie 24
Maya Kartynnik, Konflikt wokół dyplomatycznego osiedla Drozdy w Mińsku 28
Lidia Urban, Pałac miejscem filmowym – o wybranych produkcjach filmowych zrealizowanych w Muzeum Zamkowym w Pszczynie 31

Od Redakcji

Autorzy tekstów zebranych w szóstym numerze rocznika sięgnęli po różne tematy z szeroko zarysowanego kręgu języków i kultur. Prace powstałe w trakcie seminariów licencjackich i magisterskich prowadzonych w roku akademickim 2021/2022 na międzynarodowych studiach polskich oferowanych przez Uniwersytet Śląski w Katowicach dotyczyły m.in. kultury Indii, Korei Południowej i Chin, migracji, relacji Polski z sąsiednimi krajami, różnych sposobów aktualizowania wydarzeń i miejsc w utworach filmowych. Problematyka artykułów jest wyrazem naukowych fascynacji studentów oraz ich osobistych zainteresowań, które związane są z przynależnością do społeczności i kultury, o której piszą, bądź wynikają z wielkiej chęci poznawania języków i kultur odległych. W niektórych tekstach Czytelnik znajdzie odniesienia do aktualnej sytuacji na świecie oraz w naszej części Europy (wojna w Ukrainie, pandemia koronawirusa, migracja) – zapraszamy do lektury!

Studenckie Koło Naukowe
WIEŻA BABEL
Uniwersytet Śląski

NAWA NARODOWA AGENCJA WYMIANY AKADEMICKIEJ

LALTA PRASAD BAISHY – Pochodzę z Indii. Interesuję się językiem polskim, kulturami różnych narodów, w szczególności kulturą polską. W wolnym czasie ćwiczę jogę, uprawiam sport. Bardzo lubię literaturę, kulturę i historię Polski.

Fragment pracy magisterskiej pt. *Języki Indii i ich rola kulturowa* napisanej pod kierunkiem prof. dr hab. Jolanty Tambor.

Języki Indii i ich rola kulturowa – sanskryt

Sanskryt jest jednym z 23 urzędowych języków w Indiach. Nazwa pochodzi od słowa *samaskritam,* co oznacza: elegancki, wyrafinowany, nieskazitelny, doskonały. Sanskryt nazywa się także *dewawani* lub *girwani*, co oznacza 'język boga' lub 'głos boga' – jest uważany za język o boskim pochodzeniu, określany terminem *apaurusheya*, czyli 'niestworzony przez człowieka'. Sanskryt jest starożytnym językiem indoaryjskim (z rodziny indoeuropejskiej), klasycznym językiem Indii i hinduizmu. Jest to język Wed*, czyli pism źródłowych całej tradycji hinduskiej. Pierwsze użycie sanskrytu znajdziemy w *Rigweda Samhita*** , najstarszej części Wed. Jest także językiem liturgicznym buddyzmu i dżinizmu. To też język poetów dworu królewskiego.

Literatura sanskrycka to zbiór pism stworzonych przez ludy aryjskie, które przyszły na subkontynent indyjski z północnego zachodu, prawdopodobnie w 2 tysiącleciu p.n.e. Sanskryt rozwinął się jako narzędzie ekspresji dla społeczeństwa bramińskiego, które stopniowo stało się główną siłą kulturową w całym regionie w okresie przed podbojem muzułmańskim. Dostrzegalne są dwa główne okresy w rozwoju literatury: okres wedyjski (około 1500–200 r. p.n.e.) i – nieco nakładający się na poprzedni – okres klasyczny (około 500 r. p.n.e. do roku 1000 n.e.).

Wiele osób myśli o sanskrycie w kategoriach śpiewów, hymnów i wersetów. Nieliczni znają ogromny zbiór poezji, dramatów, opowiadań, a nawet eposów w literaturze sanskryckiej.

Kiedyś sanskryt był przede wszystkim narzędziem zdobywania wiedzy i językiem rytuałów religijnych. Teraz jest postrzegany wyłącznie jako byt dla rozrywki. Ludzie „podążają" za sanskrytem, aby się bawić, a nie zdobywać wiedzę. Chodzą oglądać spektakle lub posłuchać legendarnego folkloru w sanskrycie wyłącznie w celach rozrywkowych.

* Zbiór świętych ksiąg starohinduskich.

** Najstarszy staroindyjski zabytek literacki, jedna z czterech Wed, zbiór krótkich poematów religijnych.

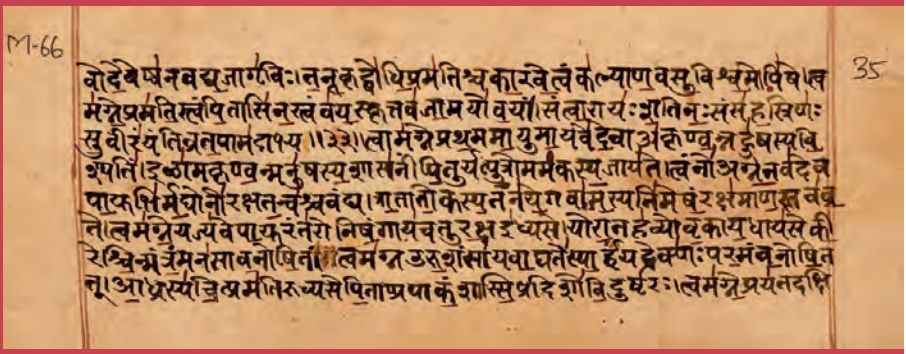

Fragment manuskryptu *Rigveda* w sanskrycie

Na przykład *śloka* to klasyczne metrum poezji sanskryckiej*. Wykorzystanie motywu sanskryckich ślok stało się panującym trendem – obecnie pojawia się on w tekstach utworów muzycznych, w filmach, reklamach i sloganach korporacyjnych. Powstało wiele filmów, w których bohaterowie mówią sanskrytem. Sanskryt jest przedmiotem szkolnym, jest też jednym z języków wykładowych w szkołach i na uniwersytetach. Kanały na YouTube, programy i seriale telewizyjne prowadzone w sanskrycie zyskują coraz większą popularność, podobnie jak tłumaczenia książek znanej niemalże na całym świecie J.K. Rowling.

Chociaż podejmowane są próby ożywienia tego starożytnego języka w Indiach, minie dużo czasu, zanim ludzie zdadzą sobie sprawę z jego wartości we współczesnym świecie**. A wartość ta jest ogromna, skoro uważa się go za najstarszy zapisany język wśród języków indoeuropejskich.

Sanskryckie wioski

Do czasów współczesnych przetrwało siedem indyjskich wiosek, w których ludzie mówią w sanskrycie, to: Mattur (w stanie Karnataka), Jhiri (w stanie Madhja Pradeś), Sasana (w stanie Orisa), Baghuwar (w stanie Madhja Pradeś), Ganoda (w stanie Radżasthan), Mohad (w stanie Madhja Pradeś), Hosahalli (w stanie Karnataka).

Wioska Mattur

Mattur to jedna z nielicznych wiosek w Indiach, gdzie sanskryt używany jest jako język regionalny. Mattur powszechnie określa się mianem „sanskryckiej wioski", ponieważ sklepikarze, robotnicy, a nawet dzieci płynnie się nim posługują. Sanskryt jest tu językiem ojczystym większości z 5000 mieszkańców***.

* https://encyklopedia.pwn.pl/szukaj/%C5%9Bloka.html [dostęp: 06.02.2021].

** Na podstawie: iloveindia.com (tłumaczenie własne) [dostęp: 16.05.2022].

*** https://detechter.com/seven-sanskrit-speaking-villages-in-india/ [dostęp: 06.02.2021].

Wioska Jhiri

Mieszkańcy Jhiri również są znani z posługiwania się sanskrytem. Całkowita populacja wynosi 976 osób i wszyscy, w tym małe dzieci, kobiety, osoby starsze, ludzie zarówno piśmienni, jak i niepiśmienni, mówią płynnie w sanskrycie.

Wioska Sasana

Tu w zasadzie sanskrytem nie posługuje się już większość ludności, jednakże warto o niej wspomnieć, ponieważ jest to miejsce, gdzie w każdym domu mieszka przynajmniej jeden ekspert tego dawnego języka. Sasana znajduje się nad morzem w stanie Orisa.

Znawcy sanskrytu zamieszkujący wioskę zatrudnieni są w prowadzonych przez rząd sanskryckich instytucjach edukacyjnych. Ich zadaniem jest transmisja przekazów religijnych w społeczeństwie. Warto dodać, iż Sasana położona jest w sąsiedztwie Babkarpuru, w którym znajduje się miniaturowa świątynia poświęcona wielkiemu poecie Kalidasowi, pisarzowi Abhigynamowi Shakuntalamowi, a także wielu innym klasykom literatury hinduskiej*.

Wioska Ganoda

W wiosce Ganoda w dystrykcie Banswara w Radżasthanie ludzie rozmawiają ze sobą w sanskrycie. Jeszcze nie tak dawno mieszkańcy posługiwali się tylko swoim lokalnym językiem – wagadyjskim. Sytuacja zmieniła się po utworzeniu we wsi szkoły sanskryckiej. Niemal wszystkie dzieci posłano wówczas do szkoły, a nauczyciele zachęcali je do mówienia w tym języku. Skutkiem tego było przyzwyczajenie dzieci do komunikacji (w grupie rówieśniczej) tylko przy użyciu sanskrytu. Przestały one rozmawiać w języku wagadyjskim nawet z rodzicami. Starsi więc zaczęli uczyć się języka od swoich dzieci, a obecnie wszyscy w wiosce się nim posługują**.

Wioska Mohad

Sanskryt to język używany przez większość mieszkańców wioski Mohad. Ta miejscowość znajdująca się w dystrykcie Narsinghpur pozornie nie wyróżnia się niczym szczególnym. Warto jednak zwrócić uwagę na to, że na przełomie XIX i XX wieku budziła zainteresowanie w całym kraju i na całym świecie. Mohad był jednym z nielicznych miejsc w Indiach, gdzie większość mieszkańców posługiwała się sanskrytem***.

Wioska Hosahalli

Hosahalli, wraz z Mattur, są znane z pozycji sanskrytu jako głównego języka w życiu codziennym oraz w kultywowaniu przez Hindusów tradycyjnej sztuki śpiewu *gamaka*, będącej wyjątkową formą wokalizy *sangeetha* (techniki śpiewaczej) wraz z tradycyjną instrumentalizacją w muzyce o nazwie *karnatik*. Wioska ta leży nad brzegiem rzeki Tunga w stanie Karnataka w południowych Indiach****.

Wioska Baghuwar

Baghuwar to *gram panchajat*, co w praktyce życia społecznego oznacza, że jedna osoba darzona przez lokalną społeczność wielkim szacunkiem i uważana za autorytet zdecydowała o wyborze języka, jakim posługuje się ta społeczność. To sanskryt jest głównym językiem używanym przez większość mieszkańców tej wioski*****.

* https://detechter.com/seven-sanskrit-speaking-villages-in-india/ [dostęp: 06.02.2021].

** https://www.bbc.com/news/world-asia-india-30446917 [dostęp: 06.02.2021].

*** https://www.bbc.com/news/world-asia-india-30446917 [dostęp: 06.02.2021].

**** https://detechter.com/seven-sanskrit-speaking-villages-in-india/ [dostęp: 06.02.2021].

***** *Census of India 2011 Madhya Pradesh* [dostęp: 06.02.2021].

Obecna sytuacja sanskrytu w Indiach

Nowy rząd Indii zwrócił szczególną uwagę na sanskryt i zainicjował debatę na temat roli, jaką odgrywa ten język w życiu mniejszości religijnych i językowych kraju. W ramach tych działań obchodzony jest Dzień Sanskrytu. Uczniowie w szkołach odśpiewują wówczas hymn sanskrycki, z kolei studenci uczą się wedyjskiej matematyki. Ożywienie starożytnego języka, który jest tak ściśle powiązany z hinduizmem i hinduskimi tekstami religijnymi, zawsze było ważnym projektem partii prawicowej, która przewodzi nowemu rządowi Indii. Niedawno kilku nowych ministrów rządu zdecydowało się złożyć przysięgę w sanskrycie*.

Obecnie sanskrytem posługuje się mniej niż 1% Hindusów. Jest to język używany głównie przez hinduskich kapłanów podczas ceremonii religijnych. Sanskryt jest także proponowany jako język do wyboru w szkołach na każdym poziomie nauczania. W szkołach prywatnych można uczyć się go jako języka dodatkowego, lecz większość uczniów wybiera języki bardziej popularne, takie jak francuski, niemiecki czy mandaryński. Są one postrzegane jako bardziej użyteczne w zglobalizowanym świecie. Wielu młodych Hindusów uczy się sanskrytu w liceum, jednakże ich rodzice często chcą, żeby dzieci uczyły się języka angielskiego zamiast sanskrytu. Z kolei muzułmanie w Indiach decydują się na naukę arabskiego.

Sanskryt był najpopularniejszym językiem Indii starożytnych oraz średniowiecznych. Funkcjonował wówczas jako język literacki, dlatego też odegrał ogromną rolę w wielu sferach kultury dawnych Indii. Obecny był w literaturze, filozofii, obyczajowości, nauce czy religii. Z czasem sanskryt zyskał miano świętego języka i tak jest do dziś. Można powiedzieć, że gdyby nie ów język, nie byłoby hinduizmu. I chociaż współcześnie sanskryt nie jest językiem, który wykorzystywany byłby powszechnie do codziennej komunikacji, ma silny wpływ na życie Hindusów. Mantry pisane sanskrytem czytane są podczas ważnych ceremonii, obchodzony jest Dzień Sanskrytu. W dalszym ciągu jest jednym z najważniejszych języków Indii, a jego wpływ na różne – dawniejsze i współczesne – języki, pisma, literatury nie tylko samych Indii, ale również innych krajów wschodniej Azji, jest dobitnym świadectwem olbrzymiego znaczenia tego języka.

Źródła ilustracji

https://www.mapsofindia.com/answers/india/places-where-sanskrit-is-still-spoken/

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:1500-1200_BCE,_Rigveda_manuscript_page_sample_iii,_Sanskrit,_Devanagari.jpg

* http://samskritabharati.in – Official Website (India) [dostęp: 20.04.2022].

WIKTORIA GOŁUCH – Jestem Polką, uwielbiam się uczyć (przede wszystkim języków) i poznawać nowe kultury. W wolnym czasie czytam, gram w gry i oglądam seriale (głównie kryminalne).

Fragment pracy magisterskiej pt. *Zielona, czerwona, a może czarna? Chińska herbata – historia, rodzaje, produkcja w świadomości Polaków* napisanej pod kierunkiem dr Agnieszki Tambor.

Rodzaje herbaty

Wyróżnia się sześć odmian chińskiej herbaty w zależności od sposobu produkcji – czarną, zieloną, białą, żółtą, ciemną i wulong (niebieską) (por. Wu, 2013: 107; Puercn).

Zielona herbata

Zielona herbata ma najdłuższą historię, a największe jej ilości produkowane są w prowincjach Zhejiang, Anhui i Jiangxi. Rozpoznawalne odmiany to Longjing, Hungshan Maofeng i Biluochun (por. Wu, 2013: 107; Gaylard, 2015: 24; Baike; Puercn; Zhuanlan).

Zielona herbata jest ceniona za świeży smak. Zachowane są w niej w różnym stopniu naturalne składniki odżywcze występujące w świeżych liściach – polifenole, kofeina, chlorofil oraz większość witamin (por. Wu, 2013: 109; Gaylard, 2015: 24; Puercn). Według badań zapobiegają one procesom starzenia, nowotworom, dodatkowo działają antybakteryjnie i przeciwzapalnie. Pita regularnie zielona herbata obniża poziom cholesterolu i sprzyja utracie wagi. Może także zmniejszyć szkodliwe działanie nikotyny. Mogą ją pić osoby cierpiące na nadciśnienie, jedzące dużo tłustych potraw lub mające problemy z oddawaniem

Czarka herbaty

Czarki na herbatę Xie Yuda

moczu, nie powinny jej natomiast parzyć osoby chorujące na neurastenię. Nie powinno się jej również pić na pusty żołądek, ponieważ zawarte w niej flawonoidy mogą go nadmiernie stymulować (por. Wu, 2013: 110; Puercn; Zhuanlan). Najlepiej spożywać ja między 13.00 a 15.00, właśnie dlatego, że obniża poziom cholesterolu, oczyszcza naczynia krwionośne i eliminuje toksyny i wolne rodniki (por. Wu, 2013: 109). Idealnie nadaje się jako dodatek do słonego jedzenia i niektórych deserów (por. Wang, 2005: 17).

Parzy się ją zwykle w wodzie o temperaturze 75 stopni Celsjusza, dość krótko, natomiast każde następne parzenie powinno być dłuższe o 30 sekund. Te same liście można zaparzać 3–4 razy (por. Wu, 2013: 109; Gaylard, 2015: 42).

Wulong (niebieska herbata)

Wulong (乌龙) znaczy po chińsku „czarny smok". Tego rodzaju herbata może być produkowana zarówno z młodych, jak i dojrzałych liści. Znane odmiany to Tieguanyin, Dahongpao, Wuyiyan i Shuixian, wszystkie z prowincji Fujian (por. Saberi, 2010: 15; Wu, 2013: 107; Puercn).

Wulong jest herbatą bogatą i mocną w smaku, ale równocześnie słodką i łagodną. Ma zastosowanie lecznicze – pomaga rozkładać tłuszcz, a także wspomaga utratę wagi. Dodatkowo obniża cholesterol i spowalnia procesy starzenia. Nadaje się do picia po spożyciu owoców morza. Nie można jej jednak pić na pusty żołądek, przed spaniem oraz na zimno (por. Wang, 2005: 17; Puercn, Zhuanlan).

Lekko sfermentowany wulong należy parzyć w 85 stopniach, mocniej sfermentowany w 95 stopniach Celsjusza. Parzenie powinno trwać 1–2 minuty. Tę samą porcję można parzyć aż 10 razy, a każde kolejne parzenie powinno trwać minutę dłużej (por. Gaylard, 2015: 44; Wu, 2013: 109).

Czarna herbata

Ze względu na kolor napoju czarna herbata jest obecnie nazywana w Chinach czerwoną. Ten typ herbaty miał według niektórych źródeł zdominować nie tylko rynek europejski, ale także imperialny. Produkuje się ją przede wszystkim w prowincjach Guangdong, Fujian i Jiangxi. Czarną herbatę można podzielić na dwie kategorie – zwykłą i wędzoną. Najbardziej znaną wędzoną herbatą jest Lapsang souchong (por. Gold, Stern, 2010: 25; Saberi, 2010: 15–16; Baike; Puercn).

Warto po nią sięgnąć między 18.00 a 19.00, ponieważ obniża poziom cholesterolu i wspomaga trawienie. Dodatkowo rozgrzewa żołądek i zwalcza zmęczenie. Nie utrudnia także zasypiania, ponieważ zawiera mniej kofeiny. Jest dobra przy dolegliwościach żołądkowych, warto ją także pić po tłustym jedzeniu. Parzy się ją we wrzątku, ponieważ wtedy lepiej uwalnia korzystne dla organizmu flawonoidy. Ma także działanie spowalniające procesy starzenia i przeciwnowotworowe. Nie powinny jej pić kobiety w czasie miesiączki, w ciąży i w okresie menopauzy, osoby cierpiące na neurastenię, kamicę nerkową i hipertermię. Ze względu na właściwości rozgrzewające jest zalecana zimą (por. Wang, 2005: 17; Wu, 2013: 109–110; Zhuanlan).

Parzy się ją w wodzie o temperaturze 100 stopni, zwykle przez 2 minuty. Niektóre gatunki mogą być parzone po raz drugi, wtedy należy wydłużyć czas o 1–2 minuty (por. Gaylard, 2015: 45).

Kosze na herbatę

Xie Yuda Tea Expo w Anhui

Biała herbata

Jest najmniej przetworzona ze wszystkich herbat. Jej nazwa pochodzi od delikatnego puszku lub włosków, którymi pokryta jest spodnia część liści. Pierwotnie była produkowana jedynie z odmian występujących w niektórych chińskich regionach, jednak rosnący popyt sprawił, że obecnie jest uprawiana w wielu miejscach na świecie, nie tylko w Chinach. W Państwie Środka produkowana jest przede wszystkim w prowincjach Fujian, Zhejiang i Guizhou. Najbardziej znane odmiany to Baimudan ('biała peonia') i Baihao Yinzhen ('srebrne igły') – obie cechuje delikatny bukiet i smak (por. Gold, Stern, 2010: 21; Saberi, 2010: 13; Baike; Puercn; Zhuanlan).

Uznawana jest za jedną z najzdrowszych herbat, ponieważ zawiera antyoksydanty (katechiny i polifenole). Warto ją pić po ciężkich posiłkach, ponieważ wspomaga trawienie. Dodatkowo chroni wątrobę, pomaga utrzymać stały poziom cukru we krwi i zapobiega udarom. Nie powinny jej pić osoby mające kamicę nerkową lub problemy z wątrobą, a także kobiety w ciąży lub karmiące piersią oraz osoby z gorączką (por. Wang, 2005: 17; Gaylard, 2015: 25; Zhuanlan).

Herbata jest koloru żółtozielonego, a w smaku lekka i słodka. Parzy się ją w wodzie o temperaturze 85 stopni przez 2 minuty. Czas każdego kolejnego parzenia należy wydłużać o 30 sekund. Można ją parzyć 2–3 razy (por. Gaylard, 2015: 43; Zhuanlan).

Żółta herbata

Jest produkowana wyłącznie w Chinach w bardzo ograniczonej ilości. Produkuje się ją w prowincjach Hunan i Syczuan. Najpopularniejsze z nich to Junshan Yinzhen, Mengding Huangya i Mogan Huangya (por. Gold, Stern, 2010: 22; Saberi, 2010: 13; Gaylard, 2015: 47; Zhuanlan).

Żółta herbata ma kwiatowy, świeży i delikatny aromat. Jest bogata w aminokwasy, polifenole, polisacharydy i witaminy, które wspomagają trawienie i w rezultacie utratę wagi; dobrze działa także na śledzionę. Nie powinny jej natomiast pić osoby z neurastenią, anemią oraz kobiety w ciąży. Należy

ją parzyć w 80 stopniach przez 1–2 minuty. Można ją parzyć 2–3 razy, a każdy kolejny raz powinien być dłuższy o minutę (por. Gold, Stern, 2010: 22; Gaylard, 2015: 27, 47; Zhuanlan).

Ciemna herbata – pu-erh

Wyróżnia się kilka rodzajów ciemnej herbaty – najbardziej znane odmiany pochodzą z prowincji Hunan, Yunnan, Guangxi, Shaanxi i Hubei. Na Zachodzie najbardziej znaną odmianą wydaje się herbata pu-erh, której nazwa pochodzi od miejscowości w prowincji Yunnan, gdzie się ją produkuje (por. Gaylard, 2015: 27). W języku polskim pu-erh jest często nazywana herbatą czerwoną.

Tak jak pozostałe ciemne herbaty, pu-erh zawiera mikroorganizmy wspomagające trawienie i poprawiające pracę układu immunologicznego, dodatkowo działa też rozgrzewająco (por. Wu, 2013: 110; Gaylard, 2015: 27).

Wyróżnia się dwa rodzaje herbaty pu-erh – *sheng*, czyli surowy i *shou*, czyli dojrzały. Surowy pu-erh dojrzewa w sposób naturalny, bardzo powoli. Przy produkcji tej herbaty wykorzystuje się różne rośliny – tykwę, bambus, a nawet skórkę pomarańczy. Co ważne, wraz z dojrzewaniem te formy nadają herbacie wyjątkowego aromatu. Dojrzały pu-erh przechodzi wspomagany proces fermentacji trwający do 90 dni. Ten rodzaj herbaty można dostać w formie cegiełek (sprasowanych bloków) lub luźnych liści (por. Gold, Stern, 2010: 26–27; Saberi, 2010: 18–19; Gaylard, 2015: 27).

Parzy się ją w wodzie o temperaturze 95 stopni, jednak należy najpierw przepłukać liście wrzątkiem, pozwala to na uzyskanie najlepszego smaku. Czas parzenia wynosi 2 minuty. Można ją zaparzać 3–4 razy, za każdym razem wydłużając czas parzenia o minutę. Należy też zwrócić uwagę na to, by odłupując kawałek herbaty z cegiełki, nie uszkodzić liści, w innym razie herbata może być gorzka w smaku (por. Wu, 2013: 109–110; Gaylard, 2015: 46).

Bibliografia

Gaylard L., 2015, *The Tea Book*, Nowy Jork.

Gold C., Stern L., 2010, *Culinary Tea*, Philadelphia.

Saberi H., 2010, *Tea. A Global History*, London.

Wang L., 2005, *Tea and Chinese Culture*, San Francisco.

Wu L., 2013, *Chińska herbata (*中国茶*)*, „Gdańskie Studia Azji Wschodniej", nr 4, s. 105–111.

https://baike.baidu.com/item/%E4%B8%AD%E5%9B%BD%E8%8C%B6/693703?fromModule=lemma_search-box [dostęp: 22.09.2022].

https://zhuanlan.zhihu.com/p/27430038 [dostęp: 22.09.2022].

https://www.puercn.com/chayenews/cyzs/112322.html [dostęp: 22.09.2022].

Źródła ilustracji

Archiwum własne autorki

MARIANA RAVLIUK – Pochodzę z miasta Iwano-Frankiwsk (Ukraina). Interesuję się kulturami innych narodów, realizując przy tym swój własny skromny cel: poznanie samej siebie. W wolnym czasie staram się być człowiekiem.

Fragment pracy magisterskiej pt. *Recepcja kina ukraińskiego na świecie na wybranych przykładach* napisanej pod kierunkiem dr Agnieszki Tambor.

Ukraińskie filmy wojenne

Po Euromajdanie w kulturze ukraińskiej jednym z ważnych wątków stały się motywy wojenne. Ustawa o zakazie kręcenia filmów rosyjskojęzycznych przyczyniła się do powstania utworów w języku ukraińskim. Kino ukraińskie zyskało popularność wśród widzów w kraju i na świecie.

Wynikiem polsko-ukraińskiej koprodukcji jest film wojenny z 2019 roku zatytułowany *U311 Czerkasy*, wyreżyserowany przez Tymura Yashchenkę. Scenariusz został napisany przez Tymura Yashchenkę i Roberta Kwilmana. Fabuła przedstawia wydarzenia rozgrywające się po roku 2014, kiedy rosyjscy żołnierze okupowali półwysep Krym. Jest to historia dwóch przyjaciół, którzy służyli na okręcie wojennym „Czerkasy". Jednostka wraz z innymi ukraińskimi statkami została otoczona przez Rosjan. Załoga statku broniła się do końca. Pomimo „hollywoodzkiego" scenariusza opartego na faktach nie powstało dzieło, jakiego widzowie mogliby się spodziewać: „Nie ma tu heroizmu, nie ma szerokich planów i pięknych obrazów. Śmierć w prawdziwym życiu okazuje się brzydka, nieefektowna, brudna. Yashchenko nie pozostawia złudzeń (. . .). Pokazuje, że wojna to tylko cierpienie i zniszczenie zwykłego życia"*.

Film *U311 Czerkasy* zdobył Nagrodę Publiczności 5. Festiwalu Filmowego Ukraina. Reżyser jest absolwentem łódzkiej filmówki, a ten obraz jest jego debiutem. W Ukrainie produkcja zyskała ogromną popularność. Yashchenko pokazał zwykłych ludzi, którzy musieli stać się bohaterami. Dla Ukraińców, ale i dla całego świata, ten film jest bardzo ważnym przypomnieniem o tym, że wojna nadal trwa i nikt nie ma prawa, żeby o niej zapomnieć**.

Dramat wojenny *Atlantyda* zwyciężył w konkursie „Horyzonty" na 76. Festiwalu Filmowym w Wenecji. Akcja rozgrywa się w 2025 roku w Donbasie. W świecie przedstawionym wojna skończy-

* Gulda P., *To nie jest wojna z filmowego ekranu, to jest prawdziwa wojna*, 11.03.2022, https://film.wp.pl/311-czerkasy-to-nie-jest-wojna-z-filmowego-ekranu-to-jest-prawdziwa-wojna-recenzja-6746087216212576a [dostęp: 6.06.2022].

** Por. Gulda P. *To nie jest wojna z filmowego ekranu, to jest prawdziwa wojna*, 11.03.2022, https://film.wp.pl/311-czerkasy-to-nie-jest-wojna-z-filmowego-ekranu-to-jest-prawdziwa-wojna-recenzja-6746087216212576a [dostęp 20.03.2022].

ła się rok wcześniej. Główny bohater, Sergiej, widział wojnę na własne oczy i nie może o niej zapomnieć. Pracuje w miejscowej fabryce metalurgicznej. Większość osób, które tam pozostały, próbuje przezwyciężyć skutki wojny. Walentyn Wasjanowycz, scenarzysta i reżyser filmu, mówi, że jego celem było przede wszystkim przekazanie stanu emocjonalnego ludzi, którzy widzieli wojnę, a nie samo opowiadanie historii. Odtwórcy ról zostali wybrani wyłącznie spośród aktorów nieprofesjonalnych. W kadrze pojawia się m.in. były oficer wywiadu, a obecnie wolontariusz, Wasylii Antoniak. Reżyser był przekonany, że nikt inny tak rzetelnie nie odda uczuć, które pozostawiła po sobie wojna*.

Plakat z filmu *Mariupolis*

Po wybuchu wojny, po 24 lutego 2022 roku zaczęły powstawać filmy o agresji zbrojnej w Ukrainie. Jeden z nich, zatytułowany *Mariupolis 2*, wyreżyserowany przez Litwina Mantasa Kvedaraviciusa, został pokazany w Cannes podczas specjalnej projekcji. Mantas kręcił *Mariupolis* już od wielu lat, a po inwazji wrócił do miasta, żeby udokumentować zbrodnie rosyjskie. Nagrywał sceny z życia cywilów, którzy szukali schronienia w cerkwi. Film jest kontynuacją dokumentu *Mariupolis* z 2016 roku. Są w nim zdjęcia z Chrześcijańskiego Kościoła Ewangelickiego Baptystów, wykonane na jego terenie albo po przeciwnej stronie ulicy. W piwnicy, gdzie ustawiono łóżka, chowa się około dwudziestu cywilów, wspólnie modlą się i jedzą posiłki, czekają. Pierwsze słowa, które słyszymy, brzmią: „Wszystko jest w ruinie". Przez cały czas słychać odgłosy wybuchających bomb, a od czasu do czasu strzały z broni palnej. Wszędzie leżą gruzy. Po drugiej stronie ulicy widać pozostałości dzielnicy mieszkaniowej, która została zrównana z ziemią. Mantas jako filmowiec nie estetyzuje wojny. *Mariupolis 2* przedstawia wizualną i emocjonalną spójność doświadczeniom mężczyzn, kobiet i dzieci uwięzionych w bunkrze, podczas gdy wokół rozgrywa się piekło.

Warto się zastanowić nad wydarzeniami tej wojny, które wcześniej czy później trafią w wersji fabularnej na ekrany kin. Utrwalenia w filmach na pewno doczekają się dramaty ludzkie, które rozegrały się w Mariupolu, Buczy, Hostomelu, Irpiniu, Chersoniu, Kijowie, Charkowie, Sumach i innych miastach Ukrainy. Z pewnością pojawi się opowieść o Wyspie Węży. Reżyserem takiego filmu hipotetycznie mógłby zostać Luc Besson, który w specyficzny sposób romantyzuje bohaterów znajdujących się w trudnych i niezwykłych sytuacjach życiowych. Z kolei Steven Spielberg mógłby w opowieści o heroicznej obronie Azowstalu zrealizować swoje zamiłowanie do wykorzystywania efektów specjalnych. W roli twórcy fabularyzowanych portretów „zwykłych bohaterów" Ukrainy – jak na przykład babcia

* Атлантида, https://planetakino.ua/ru/movies/atlantis/#today [dostęp: 14.12. 2021].

Nadia, Duch Kijowa, pies saper Patron – widziałabym z kolei Quentina Tarantino, który przedstawiłby te postacie z odrobiną czarnego humoru, absurdu, oniryzmu – w konwencji *bajek noir*.

Plakat z filmu *U311 Czerkasy*

Bibliografia

Grudziąż M., *Ziemia niczyja – recenzja filmu „Altantyda" – WFF*, 03.11.2019, https://pelnasala.pl/atlantyda/ [dostęp: 15.01.2022].

Gulda P., *To nie jest wojna z filmowego ekranu, to jest prawdziwa wojna*, 11.03.2022, https://film.wp.pl/311-czerkasy-to-nie-jest-wojna-z-filmowego-ekranu-to-jest-prawdziwa-wojna-recenzja-6746087216212576a [dostęp: 6.06.2022].

Tambor A., *Film jako przedmiot i narzędzie nauczania kultury i języka polskiego jako obcego*, Katowice 2015, https://core.ac.uk/download/pdf/197751242.pdf [dostęp: 6.06.2022].

Атлантида, https://planetakino.ua/ru/movies/atlantis/#today [dostęp: 14.12. 2021].

Ехо войни. Рецензия на антиутопию про Донбасс Антлантида, 08.11.2020, https://nv.ua/art/atlantida-film-valentina-vasyanovicha-recenziya--nv-50122491.html [dostęp: 14.12. 2021].

Źródła ilustracji

https://www.unian.net/lite/kino/mariupolis-2-pervyy-tizer-i-data-vyhoda-filma-mantasa-kvedaravichyusa-ubitogo-rossiyanami-v-mariupole-12010221.html

https://filmix.ac/films/drama/158509-u-311-cherkassy-2020.html

MAGDA GAWLIK – Jestem absolwentką międzynarodowych studiów polskich na Uniwersytecie Śląskim w Katowicach. Interesuję się kulturami oraz językami krajów Dalekiego Wschodu. W wolnym czasie rozpieszczam swojego psiaka.

Fragment pracy licencjackiej pt. *Wpływ koreańskiej kinematografii na postrzeganie kultury Korei Południowej oraz Koreańczyków przez Polaków* napisanej pod kierunkiem dr Wioletty Hajduk-Gawron.

Wyobrażenia Polaków o Korei Południowej kreowane przez filmy i seriale koreańskie

W ostatnich latach zainteresowanie Koreą Południową bardzo wzrosło. Dzięki globalizacji oraz aktywnej promocji koreańskiego rządu kultura oraz język tego kraju zyskały dużą popularność.

Historię kultury Korei Południowej możemy podzielić na dwa etapy. Pierwszy, nazywany „okresem zamkniętych drzwi", to czas kultury kontrolowanej i dofinansowywanej przez państwo, które chroniło obywateli przed wpływami z zagranicy. Drugi – trwający od 1993 roku – charakteryzuje się większą otwartością, np. na rynku rozrywkowym, a wielkie koncerny uzyskały zezwolenie na inwestycje w przemysł (Małota, 2020: 38).

Geneza powstania hallyu

Nazwa k-kultura początkowo odnosiła się do k-popu, k-dramy oraz k-filmu. Obecnie określa się nią kulturę popularną w Korei. *Hallyu*, czy też *koreańska fala*, to popularne określenie oznaczające entuzjazm dla popularnej kultury koreańskiej, czyli muzyki pop, dramy, filmu, gier komputerowych, mody, kuchni i animacji oraz uwielbienie koreańskich celebrytów przez młodych ludzi w Azji (Małota, 2020: 40–41). Określenie, które zostało użyte po raz pierwszy w 1999 roku w Beijing Youth Report, utrwaliło się po sukcesie grupy popowej H.O.T. w 2002 roku.

Z każdym kolejnym rokiem, dzięki bezprecedensowej promocji, nienagannie kreowanemu wizerunkowi, mediom społecznościowym (np. Instagram, Twitter, YouTube) koreańska fala rozprzestrzeniała się, jednając sobie miliony osób na całym świecie. Głównymi filarami napędzającymi koreańską falę, które przyczyniły się do zagłębiania w kulturę koreańską ludzi spoza granic państwa, są: k-pop i kinematografia koreańska.

Pałac Gyeongbokgung

Park na terenie Pałacu Gyeongbokgung

Światowa kariera koreańskich produkcji filmowych

Popularność koreańskiej kinematografii wzrosła w ostatnich latach. W końcu 2019 roku zyskała światowe uznanie. Jednym z filmów, które się do tego przyczyniły, był *Parasite* w reżyserii Bong Joon Ho, który otrzymał Złotą Palmę na Festiwalu Filmowym w Cannes i Oscara za najlepszy film zagraniczny. Podobnie jest z k-dramami, czyli koreańskimi serialami telewizyjnymi, które pod koniec XX wieku zdobyły popularność na świecie, biły rekordy oglądalności przede wszystkim w Azji, były wielokrotnie nagradzane na festiwalu Asian TV Awards.

Hala targowa w Seulu

Wiedza Polaków na temat Korei i jej mieszkańców

Aby przekonać się, czy koreańska kinematografia wpływa na postrzeganie Korei Południowej i Koreańczyków przez Polaków, wykorzystałam ankietę online.

Jej wyniki potwierdziły tę hipotezę. Aż 90,8% ankietowanych deklaruje, że koreańska kinematografia ma wpływ na ich znajomość tamtej kultury (*savoir vivre'u*, filozofii, kultury pracy, koreańskich artystów itp.).

Respondentami w większości były osoby w wieku od 18–25 lat (41,4%) z przewagą kobiet (88,5%). Częstotliwość oglądania koreańskich seriali i filmów przez ankietowanych waha się pomiędzy „często" (54%), a „od czasu do czasu" (32,2%). Ankietowani oglądali takie produkcje jak: *Parasite* (tak: 67,8%), *Squid Game* (aż 81,6%) oraz *Business Proposal* (43%). Wśród innych najczęściej wskazywanych filmów i seriali pojawiały się filmy: *Train to Busan*, *Old boy*, *Mrs Vengeance*, *I saw the Devil*, *Always*, *Cud w celi nr 7*, *Okja*, *#Alive* oraz seriale: *Goblin*, *It's okay not to be okay*, *Itaewon Class*, *Hotel del Luna*, *What's wrong with Secretary Kim?*, *Secret Garden*, *My Mister*, *Crash Landing on You*.

Oddziaływanie koreańskich filmów i seriali wpływa znacząco na wyobrażenia Polaków o Korei Południowej jako o kraju wysoce zaawansowanym technologicznie (96,5%), posiadającym schludną przestrzeń publiczną (67,8%) oraz o Koreańczykach jako bardzo pracowitym narodzie (96,5%), ludziach miłych i pomocnych (62%), a także bardzo dbających o swoją aparycję (97,7%).

Inne najczęściej podawane skojarzenia z Koreą to kraj o smakowitej kuchni, w którym wywierana jest silna presja na bycie najlepszym zarówno w pracy, jak i w środowisku szkolnym, silnie zhierarchizowany; ojczyzna *hallyu*, w tym głównie k-popu.

Na podstawie obrazów przedstawianych w koreańskiej kinematografii respondenci przyjęli również, że w życiu codziennym Koreańczyków: obecna i bardzo ważna jest honoryfikatywność (98,3%), wpływy filozofii konfucjańskiej, to znaczy relacje międzyludzkie oparte są na hierarchiczności i kolektywi-

zmie (93,4%), umiejętność *nunchi**, która pozwala im szybko odczytywać to, co myślą i czują inni oraz oceniać sytuację, w której się znajdują (58,3%). Koreańczycy często pracują i wykonują dodatkowe zadania po godzinach, jeśli takowe im zlecono (90,1%) oraz po zakończonym dniu pracy udają się na tzw. „firmową integrację" zakrapianą alkoholem (85,2%).

Sondaż ujawnił, że Polacy w dużej mierze czerpią wiedzę o Korei i koreańskim społeczeństwie z filmów i seriali.

Bibliografia

Małota W., 2020, *Korea Południowa. Gospodarka. Społeczeństwo. K-kultura*, DIFIN SA, Warszawa.

Źródła ilustracji

Kinga Groszewska

Wybrane wyniki ankiety

Proszę zaznaczyć, w jakim stopniu, Pan/Pani zgodzi się ze stwierdzeniem:

* Sztuka słuchania i odczytywania intencji, sposób nawiązywania relacji i ich utrzymywanie. „*Nunchi* jest niezbędne w budowaniu relacji, zaufania i połączenia z innymi. (…) Koreańczycy dzięki posiadaniu tej umiejętności potrafią budować atmosferę pomiędzy ludźmi, która jest komfortowa dla obu stron" (Małota, 2020: 87).

MYROSLAVA ROZBYTSKA – Pochodzę z Ukrainy. Interesuję się językami obcymi, kulturami innych narodów i muzyką. Kiedy mam czas, oglądam filmy lub czytam książki oraz komiksy.

Fragment pracy magisterskiej pt. *Transformacja branży muzycznej w dobie pandemii: alternatywne drogi rozwoju i sposoby rozwiązywania problemów* napisanej pod kierunkiem dr Agnieszki Tambor.

Koncerty w nowej odsłonie – jak pandemia zmieniła świat popkultury

COVID-19 spowodował różne problemy, które wpłynęły na życie muzyków, branży okołomuzycznej, a nawet fanów. Pandemia nie tylko pozbawiała dużą liczbę osób źródeł dochodu, ale zamknęła świat w domu. Z tego powodu muzycy nie mogli spotykać się na żywo ze swoimi fanami, a także nie byli w stanie tworzyć razem.

Jednak udało się znaleźć sposoby, możliwości, aby się rozwijać i zmieniać. Rynek muzyczny potrafił dostosować się do nowych realiów życia. Jest on w tej chwili inny, wiele rzeczy, które były normą przed pandemią COVID-19, jest już przeszłością.

Gale muzyczne, koncerty i festiwale były najpierw odwoływane, ale z czasem ich organizatorzy znaleźli sposoby, aby te wydarzenia jednak się odbyły. Wprowadzenie nowych reguł sanitarnych (noszenie maseczek, certyfikat szczepienia oraz negatywny wynik testu na COVID-19) pozwoliły im wrócić, pozwoliły rynkowi muzycznemu istnieć.

Szczególną uwagę chciałabym zwrócić na koncerty, które odbyły się online i stały się hitem. Gwiazdy dawały koncerty na swoich profilach na Instagramie, Facebooku i YouTubie. John Legend wystąpił z domu w asyście swojej żony i córki. Koncerty transmitowane na wymienionych platformach były bezpłatne, co dało możliwość większej liczbie widzów obejrzeć występy artystów. 26 grudnia 2021 roku na popularnym kanale ukraińskim 1+1 transmitowano darmowy kocert pod tytułem „Wieczór premier z Katarzyną Osadczą".

Oprócz darmowych koncertów, odbyły się także płatne: widz musiał kupić bilet. Płatne koncerty online dały możliwość zarabiania nie tylko muzykom i organizatorom, ale także tym, którzy zawsze pomagają artystom za kulisami. Ponadto nowy – zdalny format koncertów pozwolił jeszcze większej liczbie osób kupić bilety. Będąc w Polsce, miałam okazję oglądać koncerty, które odbywają się na innych krańcach świata, na przykład w Stanach Zjednoczonych, Europie i Korei Południowej.

Fot. 1. Zespół BTS: Kim Taehyung, Min Yoongi, Kim Seokjin, Jeon Jungkook, Kim Namjoon, Park Jimin, Jeon Hoseok

Więcej niż jeden koncert dał zespół BTS. Na ten zespół chciałabym zwrócić szczególną uwagę, bo miałam możliwość oglądać go online. BTS to siedmioosobowy boys band, który został stworzony przez wytwórnię Big Hit Entertainment. Jego członkami są RM (Kim Namjoon), Jin (Kim Seokjin), Suga (Min Yoongi), J-Hope (Jeon Hoseok), Jimin (Park Jimin), V (Kim Taehyung) oraz Jungkook (Jeon Jungkook). Podczas kwarantanny BTS dali 4 koncerty. Uczestniczyłam we wszystkich, ale chciałabym zwrócić szczególną uwagę na jeden z nich.

24 października 2021 roku miałam okazję uczestniczyć w koncercie BTS, który był transmitowany online, a miał miejsce w Seulu na stadionie Jamsil. Jego tytuł – „Permission to dance on stage" – odwołuje się do piosenki zespołu, która została zaprezentowana latem 2021 roku.

Koncert „Permission to dance" odbył się na stronie internetowej venewlive.com, ale najpierw trzeba było kupić bilet. Można to było zrobić za pomocą Weverse Shop – sklepu internetowego, który sprzedaje gadżety artystów i zespołów pracujących pod skrzydłami wytwórni HYBE. Kupowane bilety były elektroniczne, a nie papierowe. Jest to kolejna zmiana w stosunku do czasów wcześniejszych. Przed pandemią bilet często stanowił dla wielu fanów pamiątkę z koncertu.

Ten koncert odbył się bez udziału publiczności zgodnie z reżimem sanitarnym panującym w Korei Południowej. Ta informacja była przypomniana widzom nie jeden raz i była widoczna podczas niektórych występów w prawym górnym rogu ekranu. Z powodu wprowadzonych obostrzeń sanitarnych muzycy (ale nie BTS) oraz tancerze byli w maseczkach podczas występów. Maseczki ostatnich były dopasowane do strojów, więc od czasu do czasu tancerze musieli je zmieniać.

Podczas transmisji koncertu dostępny był czat dla oglądających. Przed rozpoczęciem PTD członkowie BTS pisali z fanami na czacie. Oprócz tego na miejscach fanów znajdowały się oficjalne lighsticki BTS (dodam, że każdy zespół w Korei ma swój). Lightstick to specjalny gadżet, którego główną funkcją jest świecenie (najczęściej w barwach zespołu). Niektóre lightsticki (na przykład lighstick BTS) mają wbudowany bluetooth i możliwe jest ich zdalne kontrolowanie w czasie koncertu. Na czacie znajdował się specjalny guzik, na który widz mógł nacisnąć. Jeżeli to zrobił, lightstick na stadionie zaczynał mrugać. To wszystko tworzyło iluzję pełnej sali koncertowej.

Warto zastanowić się, czy koncerty online staną się częścią naszej codzienności. Z całą pewnością. Połączenie koncertu na żywo i jego transmisji w sieci na platformie streamingowej (tak jak to zrobił zespół BTS) jest bardzo dobrym pomysłem. W ten sposób nie tylko więcej widzów kupi bilety (wzro-

sną przychody), ale także fani z odległych zakątków świata będą mieli możliwość zaimitowania swojego spotkania z muzykami.

Bibliografia

Anderon S., *Miss Live Music? Stream These Concert Films Online to Get Your Fix*, https://www.rollingstone.com/product-recommendations/lifestyle/best-concert-films-stream-online-1122430/amp/ [dostęp: 02.09.2021].

Bernstein J., Shaffer Cl., *Here's Where You Can Donate to Help Struggling Music-Industry Workers*, https://www.rollingstone.com/music/music-news/covid-19-music-industry-charities-help-1122999/amp/ [dostęp: 03.12.2021].

Bramilla Hall St., *This is how COVID-19 is affecting the music industry*, https://www.weforum.org/agenda/2020/05/this-is--how-covid-19-is-affecting-the-music-industry/ [dostęp: 27.05.2022].

Chojnacka J., *Podsumowanie koncertowego roku 2021. Muzyczne wydarzenia cieszyły się rekordowym zainteresowaniem*, https://www.radiozet.pl/Muzyka/Podsumowanie-koncertowego-roku-2021-Muzyczne-wydarzenia-cieszyly-sie-rekordowym-zainteresowaniem [dostęp: 12.12.2021].

Dlaczego koncerty online są ważne i jak muzyka na żywo poprawia jakość naszego życia, https://gazetalubuska.pl/dlaczego-koncerty-online-sa-wazne-i-jak-muzyka-na-zywo-poprawia-jakosc-naszego-zycia/ar/c13-15435755 [dostęp 15.01.2022].

Szymańska W., *Koncerty online – sprawdź, jakie streamy czekają Cię w najbliższym czasie*, https://rytmy.pl/koncerty-online--sprawdz-jakie-streamy-czekaja-cie-w-najblizszym-czasie/ [dostęp: 05.12.2021].

Źródła ilustracji

Fot. 1. Z oficjalnej strony internetowej zespołu BTS https://ibighit.com/bts/eng/profile/

Fot. 2. Własne archiwum.

Fot. 2. Tak wyglądał mój bilet elektroniczny.

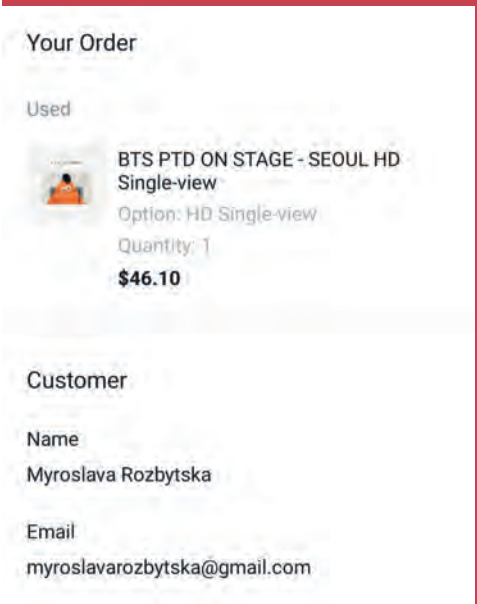

INNOCENTA PURZYŃSKA – Pochodzę z Polski, mieszkam w województwie śląskim. Moje zainteresowania to podróże i nauka języków. W czasie wolnym uprawiam sport, słucham muzyki.

Fragment pracy licencjackiej pt. *Migracje ludności polskiej do Ameryki Północnej na przełomie XX i XXI wieku* napisanej pod kierunkiem dr Wioletty Hajduk-Gawron.

Wpływ migracji na stan zdrowia osób migrujących

Ogromnie intersującym problemem obecnej (po 2004 r.) migracji jest jej wpływ na stan zdrowia psychicznego osób migrujących. Jak wskazuje Emilia Jaroszewska, „efekt zdrowego migranta" występuje przeważnie w początkowej fazie pobytu w kraju przyjmującym (Jaroszewska, 2013: 19–20). Powodem tego jest przewaga osób zdrowych oraz młodych wyjeżdżających ze środowiska pierwotnego. Migracje zarobkowe obecnie charakteryzują się napływem ludności w wieku mobilnym (tj. 20–44 lat), a zwłaszcza tych, którzy nie osiągnęli 30. roku życia. W Polsce po przystąpieniu do Unii Europejskiej średnia wieku migrantów wynosiła niecałe 32 lata (Siewier, 2016: 83).

Zdaniem Jaroszewskiej badania dotyczące stresogennych sytuacji z życia człowieka dowodzą, iż szesnaście ich przejawów ma odzwierciedlenie w procesach migracyjnych. Są nimi: zmiana otoczenia, zmiana miejsca zamieszkania, zmiana nawyków snu, zmiana osobistych nawyków, zmiana nawyków żywieniowych, zmiana formy pracy (w tym rozmieszczenie godzinowe), zmiana obowiązków służbowych, utrata stanowiska pracy, sytuacje kłopotliwe w miejscu pracy, przekształcona aktywność religijna, prywatne zmiany ekonomiczne (kłopoty finansowe), inne rozrywki, nowi przyjaciele, nowi członkowie rodziny, problemy seksualne (Jaroszewska, 2013: 19–20).

Jak twierdzą eksperci, im wyższy poziom stresu, tym większe prawdopodobieństwo wystąpienia chorób z nim związanych. Dla imigrantów, u których proces adaptacyjny w kraju osiedlenia zakończył się sukcesem, powrót do państwa pierwotnego staje się ponownym szokiem kulturowym – tym razem ma on charakter zwrotny. Oznacza to, że przyzwyczajenie się do dawnych (zapomnianych) norm i zwyczajów wymaga ponownego przejścia przez etapy akulturacyjne. Jeżeli otoczenie nie zaspokaja wymagań powracających – wówczas osoby te często ponownie opuszczają kraj urodzenia, tym razem na stałe, co wiąże się z kolejnym przejściem przez proces przystosowania. Każda nowa rzeczywistość jest następnym szokiem kulturowym dla jednostki. Uodpornienie się na niego jest niemożliwe nawet przy posiadaniu wiedzy na ten temat (Hofstede, 2000: 306).

W 1963 r. małżeństwo socjologów Gullahornów rozbudowało tezę krzywej Oberga o teorię „odwróconego szoku kulturowego" (*re-entry shock* lub *reverse culture shock*) (Chutnik, 2007: 54–55). Według badaczy krzywa akulturacji jest zjawiskiem powtarzającym się przy powrocie do kultury kraju wyjściowego. Powodem odwróconego procesu adaptacyjnego z pewnością może być fakt, że powracający nie oczekuje (nie spodziewa się) jakichkolwiek kłopotliwych sytuacji w kraju pochodzenia. Po przybyciu do byłego gospodarstwa domowego oczekuje swojskości, poczucia bezpieczeństwa czy nawiązania relacji z dawnymi przyjaciółmi. Jeżeli imigrant nasiąkł kulturą i zwyczajami kraju, w którym spędził ostatnie lata, wówczas czas powrotu do domu może okazać się skomplikowany i trudny (Chutnik, 2007: 55–56). Objawami trudności mogą być m.in.: społeczne wycofanie, walka ze stereotypami, niepewność kulturowej tożsamości, mniejsza satysfakcja ze związków między członkami rodziny czy przyjaciółmi. Obniżone samopoczucie spowodowane powrotem do państwa wysyłającego istotnie wpływa na rozwój problemów natury psychologicznej.

Dla większości podróżujących, jak wskazują badania przeprowadzane w XX w., repatriacja, w tym ponowna adaptacja (tym razem w kraju pochodzenia), staje się jeszcze gorszym doświadczeniem niż wcześniejsza emigracja (Chutnik, 2007: 57). Nasilenie problemów społecznych i psychospołecznych może zostać zminimalizowane za pośrednictwem wcześniejszego przygotowania do eskapad. W drugiej połowie lat 80. XX w. Lawrance, Westwood i Paul wskazali potrzebę wdrożenia programów przygotowujących do powrotu do kultury wyjściowej kraju rodzimego, nie tylko w celu łatwiejszego pokonania etapów szoku kulturowego, lecz także wprowadzenia do systemu edukacyjnego programu warsztatów wspierających migrujących studentów (Chutnik, 2007: 57). Działania w postaci prowadzenia rozmów oraz wymiany informacji na temat powrotu do kraju urodzenia czy podtrzymywanie bliższego kontaktu z rodziną i przyjaciółmi mogą ułatwić udaną adaptację zwrotną (Chutnik, 2007: 57).

Bibliografia

Chutnik M., 2007, *Szok kulturowy: przyczyny, konsekwencje, przeciwdziałanie,* Wydawnictwo Universitas, Kraków.

Hofstede G., 2000, *Kultury i organizacje: zaprogramowanie umysłu,* Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa.

Jaroszewska E., 2013, *Migracje a zdrowie. Uwarunkowania kondycji zdrowotnej migrantów oraz bariery w korzystaniu z opieki medycznej,* Oficyna Wydawnicza Aspra-JR, Warszawa.

Siewier M., 2016, *Zagraniczne migracje Polaków jako problem bezpieczeństwa społecznego*, „Res Politicae", t. VIII, s. 73–91.

AGNIESZKA GOZDEK – Pochodzę z Pszczyny, obecnie mieszkam w Katowicach. Interesuję się kulturami krajów latynoamerykańskich oraz nauką języków obcych, mój ulubiony język to hiszpański. W wolnych chwilach podróżuję.

Fragment pracy licencjackiej pt. *Ameryka Łacińska – kierunek polskiej emigracji i jej stereotypowe wyobrażenie w Polsce* napisanej pod kierunkiem dr Wioletty Hajduk-Gawron.

Historia emigracji Polaków na ziemie latynoamerykańskie

Niezwykle zawiłe losy historyczne Polski to jedna z wielu przyczyn przymusu szukania przez jej obywateli miejsca w innej części świata. Pojedynczy osadnicy z Polski przybywali do Ameryki Łacińskiej już od XVII wieku. W późniejszych okresach docierali tu również żołnierze i oficerowie zatrudnieni w Kompanii Zachodnioindyjskiej należącej do Holandii (Niderlandów), którzy mieli na celu wyzwolenie ziem latynoamerykańskich z rąk Portugalczyków i Hiszpanów (Parandowska, 1977: 36). Na początku XIX wieku Polacy stanowili nieliczną grupę na całym obszarze Ameryki Łacińskiej. Byli to przeważnie ludzie doświadczeni wojną i klęskami w szeregach wojsk napoleońskich, którzy podejmowali walkę o wyzwolenie Ameryki Łacińskiej z hiszpańskiego jarzma, w szczególności zapisali się na kartach historii Argentyny, Brazylii, Chile, Urugwaju, Wenezueli i Kuby (Dembicz, Dembicz, 1997: 10). Kolejna fala emigracji nastąpiła w XIX wieku, po nieudanych powstaniach: listopadowym i styczniowym. Tworzyli ją naukowcy, badacze, matematycy i inżynierowie, którzy żyli w rozproszeniu głównie w Kolumbii, Argentynie, Brazylii i w Peru. W 1885 roku prezydent stanu Parana Alfredo d'Scregnolle Taunay napisał list do Polaków osiadłych na ziemiach brazylijskich. Jego fragment brzmiał następująco:

> Napiszcie do wszystkich, którym tam los nie sprzyja, że tu istnieje NOWA POLSKA, gdzie panuje szczęście i bezpieczeństwo, w przeciwieństwie do nieszczęść i niepewności w STAREJ POLSCE (Olcha, 1961: 10).

Przełom wieków XIX i XX to prawdziwa gorączka emigracji do Ameryki Łacińskiej. „Gorączka brazylijska", bo tak nazwano ten fenomen, oznaczała napływ 60 tysięcy Polaków rocznie. Przybywali na ziemie latynoamerykańskie z dwóch głównych powodów: pierwszy to niestabilność polityczna w kraju, a drugi – problemy ekonomiczne. Zabory i trudna sytuacja na polskich wsiach były głównymi przyczynami emigracji. Dlatego największą grupę przybywających stanowili polscy chłopi, opuszczający swój kraj w celach zarobkowych, z nadzieją na polepszenie swojego statusu (Kula, 1981: 17–18).

Wiek XX to napływ polskiej inteligencji, wykwalifikowanych robotników i misjonarzy. Stosunek ludności lokalnej do imigrantów z Polski był różny, gdyż na obszarze tak dużym jak Ameryka Łacińska nie sposób mówić o jednolitości. W Brazylii do lat 30. XX wieku (do objęcia władzy przez nacjonalistę Getulio Vargasa) Polacy mieli możliwość szybkiego znalezienia zatrudnienia zgodnego z wykształceniem i byli doceniani, gdyż rząd brazylijski prowadził politykę pod hasłem „rządzić znaczy zaludniać". Inaczej sytuacja wyglądała na Kubie, gdzie Polacy spotykali się z niechęcią zarówno mieszkańców, jak i kubańskich władz. Zresztą pogrążona w konfliktach Kuba nigdy nie była celem emigrantów z Polski. Na początku wieku XIX mówi się o żołnierzach Legionów Polskich wysłanych na Kubę przez Napoleona do spacyfikowania ruchów wyzwoleńczych na Haiti, a w późniejszych latach jako o miejscu tranzytowym w drodze na emigrację (Malinowski, 2013: 91–119).

Na kształt relacji wpływały instytucje krajowe i organizacje powołane do współpracy polsko-latynoamerykańskiej. Zamiast emigracji masowej zdarzały się wyjazdy indywidualne badaczy, dziennikarzy, literatów czy też zwyczajnych pasjonatów zaoceanicznych podróży. Pod koniec lat 30. XX wieku w wielu krajach regionu umocniła się polityka nacjonalistyczna, czego skutkiem było pojawienie się znacznych ograniczeń imigracyjnych, co w praktyce całkowicie uniemożliwiło dalszy napływ Polaków w te strony oraz znacząco ograniczało rozwój Polonii już osiadłej, szczególnie w Brazylii (Łapaj-Kucharska, 2017: 298).

Fot. 1. Właściciel restauracji Nova Polska w Kolonii Dom Pedro II niedaleko Kurytyby

Fot. 2. Wyjazd z Quintandinhy

Fot. 3. Kolonia Murici

Fot. 4. Kawiarnia Krakowiak w Kurytybie

Największymi obszarami polskiego osadnictwa do czasów zimnej wojny były Brazylia i Argentyna, z powodu otwarcia się tych państw na emigrację po walkach narodowo–wyzwoleńczych oraz stworzenia imigrantom dogodnych warunków życiowych (Smolana, 1983: 41). Kolejne popularne kierunki polskiej emigracji to Meksyk i Chile, a także Peru, Urugwaj, Wenezuela, Ekwador, Paragwaj, Haiti oraz Kuba, jednak w przypadku tych ostatnich wymienionych państw mówi się o podróżach indywidualnych, na mniejszą skalę (Łapaj-Kucharska, 2017: 299).

Polacy osiedlający się na latynoamerykańskiej obczyźnie coraz silniej integrowali się z rodzimymi mieszkańcami tych ziem. Powstawały placówki konsularne oraz kulturowe, takie jak teatry, zespoły muzyczne, polskie szkoły, biblioteki, zaczynały funkcjonować: polska prasa, polskie towarzystwa i organizacje, które najprężniej działały w Brazylii, czego przykładem może być kurytybska „Księgarnia Polska" (port. Livraria Polaca).

Obecnie szacuje się, że na terenach Ameryki Łacińskiej żyje około 2,5 miliona przedstawicieli Polonii, z czego znaczna część skupia się w Brazylii (według różnych szacunków od 800 tysięcy do 2 milionów), dokładne liczby nie są znane. W literaturze i dokumentach pojawiają się nieścisłości, jednak nawet te dane udowadniają, że Brazylia jest zamieszkana przez największą część Polonii na omawianych terenach, a także jest trzecim pod względem liczebności skupiskiem Polonii na świecie (po Stanach Zjednoczonych Ameryki Północnej i Niemczech) (Łapaj-Kucharska, 2017: 294–316). Mimo to obecnie znajomość języka polskiego wśród Polonii jest niewielka, a jeszcze mniejszy jest odsetek potomków polskich emigrantów, którzy odwiedzili kraj swoich przodków (Malinowski, 2005: 262; Tambor 2018).

Po roku 1989 w Polsce wśród głównych założeń polityki zagranicznej Polski wobec państw Ameryki Łacińskiej znalazły się kwestie dotyczące polepszenia stosunków dyplomatycznych oraz współpracy wieloobszarowej (Dembicz, 1996: 171).

Bibliografia

Dembicz A., 1996, *Stosunki z krajami Ameryki Łacińskiej*, w: „Rocznik Polskiej Polityki Zagranicznej".

Dembicz A., Dembicz K., 1997, *Stan i perspektywy stosunków gospodarczych Polski z krajami Ameryki Łacińskiej*, Warszawa.

Kula M.,1981, *Polonia brazylijska*, Warszawa.

Łapaj-Kucharska J., 2017, *Polonia i Polacy w wybranych krajach Ameryki Łacińskiej w kontekście wpływu ich działalności na rozwój tych państw oraz relacje z Polską,* w: *Polacy i ich potomkowie w Ameryce Łacińskiej*, red. R. Raczyński, Monografia naukowa, Muzeum Emigracji w Gdyni, Gdynia.
Malinowski M., 2005, *Ruch polonijny w Argentynie i Brazylii w latach 1989–2000*, Warszawa.
Malinowski M., 2013, *Polonia na Kubie*, w*: Relacje Polska – Kuba historia i współczesność*; red. K. Dembicz, Warszawa.
Miodunka W.T., 2003, *Bilingwizm polsko-portugalski w Brazylii. W stronę lingwistyki humanistycznej*, Kraków, Universitas.
Olcha A., 1961, *Słowo wstępne*, w: *Moje życie w Brazylii*, red. W. Wójcik, Warszawa.
Paradowska M., 1977, *Polacy w Ameryce Południowej*, Wrocław.
Smolana K., 1983, *Za ocean po lepsze życie*, w: *Dzieje Polonii w Ameryce Łacińskiej*, red. M. Kula, Wrocław.
Tambor J., 2018, *Po polsku, po brazylijsku i po portugalsku – o świadomości językowej Polonii brazylijskiej. Odrodzenie i zanikanie języka*, „Postscriptum Polonistyczne", nr 1 (21), s. 221–236.

Źródła ilustracji

Fot. 1. J. Tambor
Fot. 2. i 3. R.M. Czervinski
Fot. 4. W. Hajduk-Gawron

MAYA KARTYNNIK – Urodziłam się na Białorusi. Interesuję się polityką zagraniczną, w wolnym czasie czytam o polityce i psychologii oraz uczestniczę w wydarzeniach organizowanych przez diasporę białoruską w Polsce.

Na podstawie pracy licencjackiej pt. *Stosunki polsko-białoruskie na przełomie XX i XXI wieku* napisanej pod kierunkiem dr Zoriany Czajkowskiej.

Konflikt wokół dyplomatycznego osiedla Drozdy w Mińsku

Stosunki dyplomatyczne pomiędzy Polską a Białorusią zostały nawiązane po uzyskaniu przez Białoruś niepodległości w grudniu 1991 roku. Polska należy do grona pierwszych krajów świata, które uznały niepodległość państwa białoruskiego. Traktat o dobrym sąsiedztwie i przyjaznej współpracy oba kraje podpisały 23 czerwca 1992 roku, w kolejnych latach zostało zawartych wiele umów dwustronnych.

Na przełomie XX i XXI wieku jednym z kluczowych wydarzeń w stosunkach polsko-białoruskich była kwestia osiedla Drozdy w Mińsku zamieszkiwanego przez zagranicznych dyplomatów (m.in. polskich). W czerwcu 1998 roku władze białoruskie, pod pretekstem przeprowadzenia na osiedlu remontu, nakazały dyplomatom opuszczenie go. Rządy państw UE zareagowały na ten fakt odwołaniem swoich ambasadorów ze stolicy Białorusi „na pilne konsultacje", poprosiły ambasadorów Białorusi w swoich stolicach o powrót do Mińska, stwierdziły, że Białoruś naruszyła zasady konwencji wiedeńskiej regulującej stosunki dyplomatyczne oraz obniżyły rangę szefów swoich misji dyplomatycznych w Mińsku do szczebla *charges d'affaires*. Ponadto Rada UE w przyjętym 9 lipca 1998 roku wspólnym stanowisku zakazała wjazdu na swoje terytorium stu kilkudziesięciu najwyższym politykom i urzędnikom białoruskim z prezydentem Alaksandrem Łukaszenką na czele. Sprawa rezydencji dyplomatów na osiedlu Drozdy została rozwiązana dopiero w styczniu 1999 roku i ambasadorowie państw UE powrócili do Mińska, zaś Rada UE uchyliła przyjęty w lipcu 1998 roku zakaz wjazdu na swoje terytorium dla polityków i urzędników z Białorusi.

Białoruskie władze potwierdziły naruszenie konwencji wiedeńskiej (mówiącej o nietykalności miejsc zamieszkania dyplomatów) oraz zobowiązały się do wypłacenia odszkodowań dla dyplomatów. Polska oficjalnie potępiła działania Białorusi w kwestii mińskiego osiedla, ale nie wprowadziła żadnych sankcji (Menkiszak, Piotrowski, 2002: 236).

Incydent w Mińsku przyczynił się do zerwania polsko-białoruskich kontaktów na najwyższym szczeblu. Ostatnia wizyta szefa polskiej dyplomacji w Mińsku miała miejsce w lutym 1998 roku – Bronisław Geremek uczestniczył jako przewodniczący OBWE w otwarciu siedziby Grupy Doradczo-Obserwacyjnej. Stosunki na najwyższym szczeblu zostały zerwane w czerwcu 1998 roku, tuż po przymusowym powrocie polskiego ambasadora w Mińsku – Mariusza Maszkiewicza.

Należy podkreślić, że Polska zdecydowanie potępiła działania Białorusi w przedstawionej kwestii, a to wpłynęło na ochłodzenie stosunków polsko-białoruskich.

W ostatnich trzydziestu latach (od czasu ogłoszenia suwerennego państwa białoruskiego), stosunki polsko-białoruskie przeżywały transformację polegającą na naprzemiennym ocieplaniu i ochładzaniu relacji. Początkowym poprawnym relacjom politycznym przeszkodził dialog krytyczny towarzyszący m.in. wprowadzeniu Karty Polaka czy incydent na mińskim osiedlu dla dyplomatów. Następnie po-

Osiedle Drozdy z lotu ptaka

jawiły się czasowe problemy związane z rozszerzeniem Unii Europejskiej o Polskę, po czym doszło do ocieplenia stosunków Białorusi z zachodnim sąsiadem, z czasem ponownego ocieplenia w latach 2014-2016, aż po eskalację napięcia obserwowanego dziś.

Bibliografia

Menkiszak M., Piotrowski M.A., 2002, *Polska polityka wschodnia,* w: *Polityka zagraniczna RP 1989–2002*, red. R. Kuźniar, K. Szczepanik, Warszawa.

Źródło ilustracji

https://pro-dachnikov.com/dom/15473-dom-lukashenko-v-drozdah-48-foto.html

LIDIA URBAN – Pochodzę z Pszczyny. Interesuję się podróżami, tymi bliskimi i dalekimi, ale szczególnie droga jest mi kultura śląska. Czas wolny spędzam aktywnie, głównie biegając.

Fragment pracy magisterskiej pt. *Pałac miejscem filmowym – o produkcjach filmowych zrealizowanych w Muzeum Zamkowym w Pszczynie* napisanej pod kierunkiem dr Agnieszki Tambor.

Pałac miejscem filmowym – o wybranych produkcjach filmowych zrealizowanych w Muzeum Zamkowym w Pszczynie

Pszczyna jest jednym z najładniejszych miast w regionie, od lat z dumą nosi miano „perły Górnego Śląska". Jednym z jej najbardziej rozpoznawalnych zabytków jest dawna rezydencja, której właścicielami były kolejno rody Turzo, Promnitz, Anhalt-Cöthen oraz Hochberg. W murach pałacu mieści się dziś wyjątkowe w skali kraju muzeum, będące skarbnicą pamiątek oraz dzieł sztuki, które zostało otwarte dla zwiedzających 9 maja 1946 roku*. Ta magnacka rezydencja przydaje pszczynianom wielu powodów do dumy, gdyż dzięki pałacowi funkcja turystyczno-kulturalna miasta znacznie wzrosła. Jak pisze Richard Voase: „Miasto sprzyjające spędzaniu wolnego czasu lub miasto znaczące pod względem kulturalnym jest w świecie postindustrialnym widziane jako miasto pełne sukcesów" (Voase, 1997: 237). Badacze Ryszard Kaczmarek i Jerzy Sperka wskazują, iż „koegzystencja miasta i jego mieszkańców z arystokratyczną rezydencją »panów na Pszczynie« była jedną z charakterystycznych cech historii miasta" (Kaczmarek, Sperka, 2014: 8).

Szersze opracowania poświęcone analizie i przedstawieniu produkcji filmowych, które nakręcono w tym muzeum, dotąd nie powstały. Stworzenie systematyzacji, w której zostałyby przedstawione i opisane wszystkie produkcje filmowe, poszerzyłoby zakres wiedzy o mieście i jego historii. Przy tworzeniu takiego spisu w niniejszej pracy przyjęto jako kryterium udokumentowaną obecność ekipy filmowej w Dziale Marketingu Muzeum Zamkowego.

* Por. https://zamek-pszczyna.pl/strona-glowna/o-muzeum/

Sala Lustrzana

Biblioteka

Na szczególną uwagę zasługuje film pt. *Magnat*, który jest prawdopodobnie najpopularniejszym filmem nakręconym w Muzeum Zamkowym w Pszczynie (w rolach głównych: Bogusław Linda oraz Grażyna Szapołowska), a jego bohaterowie wzorowani są na ostatnich właścicielach zamku z rodu Hochberg. Produkcja pt. *Biała wizytówka* jest wersją telewizyjną filmu, składa się z sześciu odcinków. Wymienić należy też produkcje Bogusława Wołoszańskiego z cyklu *Sensacje XX wieku*, w których historyk przybliża widzom wydarzenia głównie z czasów II wojny światowej, wykorzystując pałac jako miejsce akcji dla kilku odcinków. W 2014 roku premierę miał film *Gloria&Exodus. Historia szlachty śląskiej.* Nagranie jest opowieścią potomków rodów arystokratycznych o życiu swoich rodzin, o majątku, relacjach, obyczajach. Książę Bolko Hochberg von Pless, wnuk księżnej Daisy von Pless, wypowiada się wszechstronnie, jednak pałac Hochbergów ukazany jest przede wszystkim w części zatytułowanej *Pomiędzy Polską a Niemcami*. W roku 2011 premierę miał dokument *Daisy. Wspomnienie minionego świata* – to fabularyzowana opowieść przedstawiająca losy Angielki, księżnej Daisy.

Do ciekawych produkcji należą filmy o kulinariach regionu: muzeum gościło Piotra Jezutka, który nakręcił *Śląskie od kuchni* (odcinek nr 34), Wojciecha Nowakowskiego *Zaproszenie*. *Piwo pana hrabiego* oraz Adama Borowicza *Co je Borowicz na Śląsku*. Robert Makłowicz, znany polski kucharz i krytyk kulinarny, odwiedził Pszczynę, by nagrać tu odcinek* do swojego cyklu *Kulinarnych podróży*. Jest to seria, w której opowiada on o gotowaniu, włączając do opowieści elementy wiedzy o regionie. Pszczyńską wędrówkę rozpoczyna od Rynku, następnie udaje się do parku, a potem do pałacu. W komnatach pałacowych Makłowicz prezentuje dawne jadłospisy Hochbergów, a także księgi kulinarne odszukane w archiwach zamkowych. Można się z nich dowiedzieć, iż podawano tu m.in. bażanta z kapustą. Następnie kucharz prezentuje w Bibliotece sposób przygotowania knedli. Oprócz Biblioteki w odcinku wykorzystano także Apartamenty cesarza Wilhelma II i Salę Lustrzaną, w której miłośnik gotowania przygotowuje kolejną potrawę – ozorki wieprzowe.

Interesujący jest projekt *Szkoła księżniczek* skierowany dla dziewczynek. Tytułowa szkoła jest niestandardowa, bowiem dziewczyny poznają w niej cechy prawdziwych dam, a każdy z odcinków poświęcony jest jednej znanej z bajek królewnie. Muzeum

Schody w Muzeum Zamkowym

* https://www.youtube.com/watch?v=Ub6-I7lwaGs

Zamkowe w Pszczynie użyczyło swoich komnat w roku 2014 dla odcinków: *Poznajcie Roszpunkę!* oraz *Poznajcie księżniczkę Bellę!* W odcinku, w którym młode damy poznają atrybut księżniczki Roszpunki, „zagrały" muzealne Schody Paradne. Filmik opublikowano 12 listopada 2014 roku na kanale Disney Junior Polska*.

Sporą liczbą produkcji może poszczycić się dział muzealny związany z edukacją – są to filmy, które stworzyli pracownicy zamku. Cykl zatytułowany został *Zobacz moje muzeum* i można obejrzeć go na kanale YouTube. W 2016 roku powstał też film pt. *Za wytworną fasadą* w reżyserii Waldemara Patlewicza. Kilka reportaży o Hochbergach przygotowała prof. Dagmara Drzazga. Ciekawostką jest także, iż w muzeum nagrywany był jeden z odcinków prognozy pogody dla TVN**.

Wnętrza nie są tylko „same sobą" w filmach, ale także „udają" rozmaite scenerie. Muzeum jest zatem odpowiednie dla nagrań egipskich czy też pakistańskich. Potrafi wcielić się w pomieszczenia z przeróżnych czasów i kręgów kulturowych. Na uwagę zasługuje plastyczność i piękno Sali Lustrzanej, która jest najchętniej wybieraną komnatą przez ekipy filmowe.

Bibliografia

Kaczmarek R., Sperka J., 2014, *Pszczyna. Monografia historyczna*, Pszczyna.

Tak się kręciło w Pszczynie, 2013, w: Pszczyna24info, nr 3, 6.12.2013.

Voase R., 1997, *The role of flagship cultural project in urban regeneration: a case study and commentary*, "Managing Leisure', 2, 4, s. 237.

https://dziendobry.tvn.pl/nasze-akcje/bartek-u-ksieznej-daisy-da196455 [dostęp: 17.07.2022].

https://www.pless.pl/wiadomosci/45409-muzeum-zamkowe-w-pszczynie-w-reklamie-pakistanskiego-kremu-pszczyna [dostęp: 16.04.2022].

https://zamek-pszczyna.pl/strona-glowna/o-muzeum/ [dostęp: 20.12.2021].

https://www.youtube.com/watch?v=EqrBcWKfoGk [dostęp: 12.06.2022].

https://www.youtube.com/watch?v=Ub6-I7lwaGs [dostęp:10.08.2022].

https://vimeo.com/188288188 [dostęp: 13.07.2022].

Źródła ilustracji

Archiwum własne autorki

* https://www.youtube.com/watch?v=EqrBcWKfoGk

** https://dziendobry.tvn.pl/nasze-akcje/bartek-u-ksieznej-daisy-da196455

Streszczenia

Lalta Prasad Baishy, भारत की भाषाएँ और उनकी सांस्कृतकि भूमकिा - संस्कृत

मास्टर शोध पात्र में, भारत की भाषाओं और भारतीयों के दैनकि जीवन में उनके स्थान को प्रस्तुत कयिा जाएगा। भाषा का मुद्दा मोटे तौर पर समझे जाने वाले भारतीय चतिन में एक महत्वपूर्ण स्थान रखता है। भारत का संवधिान संस्कृत सहति 23 आधकिारकि भाषाओं को सूचीबद्ध करता है।भारतीय इतहिास और भाषा वज्ञिान में इसकी भूमकिा के कारण, काम का केंद्र बदिु संस्कृत होगा।

Languages of India and Their Cultural Role – Sanskrit

The issue of language occupies an important place in broadly understood Indian thought. In the Constitution of India, there are 23 official languages, including Sanskrit. There are also unofficial regional languages, called dialects by some, the number of these languages is estimated at 200. Due to its role in Indian history and linguistics, the focal point of the thesis will be Sanskrit.

Wiktoria Gołuch, Rodzaje chińskiej herbaty

Celem wybranego fragmentu pracy jest zapoznanie Czytelnika z rodzajami chińskiej herbaty, ich cechami charakterystycznymi, właściwościami oraz sposobem parzenia. Przedstawione zostały podstawowe odmiany chińskiej herbaty – zielona, żółta, czarna, biała, wulong (niebieska) oraz ciemna (pu'erh).

Types of Chinese Tea

This fragment of the work aims to familiarize the reader with the types of Chinese tea, their characteristic features and brewing methods. Presented types include green, yellow, black, white, oolong and dark tea (Pu Erh).

Mariana Ravliuk, Українські воєнні фільми

Після Євромайдану, мотиви війни стали однією з важливих тем української культури. У вибраному фрагменті, автор представляє фільми *U311 Черкаси* і *Атлантида*, зняті до війни та *Маріуполіс2*, в якому розповідається про трагедію окупованого Маріуполя. Автор також розмірковує про майбутнє українського кіно після закінчення війни.

Ukrainian war movies

After Euromaidan, war motifs became one of the important themes in Ukrainian culture. In this selected fragment, the author presents the movies U311 Cherkasy and *Atlantis*, which were made before the war, and *Mariupolis2*, which presents the tragedy of occupied Mariupol. The author also reflects on the future of Ukrainian cinema after the war.

Magda Gawlik, Wyobrażenia Polaków o Korei Południowej kreowane przez filmy i seriale koreańskie

K-pop i kinematografia Korei Południowej zyskały sobie wielu fanów na całym świecie, także w Polsce. W prezentowanym fragmencie pracy autorka przedstawia wyniki ankiety, którą przeprowadziła wśród polskich miłośników. Pokazały one, że Polacy w dużej mierze czerpią wiedzę o Korei i koreańskim społeczeństwie z tamtejszego kina i produkcji telewizyjnych.

Polish Perceptions of South Korea Constructed by Korean Films and Series

K-pop and South Korean cinematography have gained popularity around the world, also in Poland. In the presented excerpt, the author discusses the results of a survey she conducted among Polish fans. These showed that Poles largely derive their knowledge about Korea and Korean society from Korean cinema and television productions.

Myroslava Rozbytska, Нові версії концертів – як пандемія змінила світ поп-культури

Пандемія коронавірусу спричинила проблеми в різних сферах життя. Музична індустрія не стала винятком. Вона не була повністю паралізована, а, навпаки, розвивалася, змінювалася та адаптувалфся до нових реалій. Мета моєї роботи — опис змін в музичній індустрії, які були спричинені пандемією коронавірусу, та реакцію світу на них.

A New Dimension for Concerts – How the Pandemic Changed the World of Pop Culture

The coronavirus pandemic caused problems in various spheres of life. The music industry was not an exception. It was not completely paralyzed, but it developed, changed and adapted to new realities. My work aims to describe the changes in this industry that have been caused by COVID-19 and the world's reaction to them.

Innocenta Purzyńska, Wpływ migracji na stan zdrowia osób migrujących

Celem pracy jest ukazanie zarówno przyczyn, jak i skutków migracji ludności polskiej do Ameryki Północnej (Kanady i Stanów Zjednoczonych) na przełomie XX i XXI w. Wybrany fragment pracy przedstawia konsekwencje procesów migracyjnych na poziomie emigranta, jego bliskich, a także kraju wysyłającego oraz przyjmującego.

The Impact of Migration on the Health Status of Migrants

The purpose of the paper is to show both the causes and the consequences of the migration of the Polish population to North America (Canada and the United States of America) at the dawn of the 21st century.

This section presents the consequences of the migration processes at the level of the emigrant, their relatives, as well as their home country and the country receiving them.

Agnieszka Gozdek, Historia emigracji Polaków na ziemie latynoamerykańskie

W artykule przedstawiono w skrócie historię emigracji Polaków do Ameryki Łacińskiej. W wybranym fragmencie Autorka stara się przybliżyć motywy podejmowania migracji przez polskie rodziny oraz wyboru kraju, a także prób podtrzymania kontaktu z macierzą.

History of the Emigration of Poles to Latin America

The article shows a brief history of emigration from Polish territory to the very distant land of Latin America. The chosen fragment illustrates the history of and reasons behind taking such a tremendous step for Polish families, their chosen countries and the activities they participated in to stay in touch with their Polish roots.

Maya Kartynnik, Канфлікт вакол дыпламатычнага пасёлка «Дразды» ў Мінску

Была зроблена спроба прааналізаваць падзеі ў польска-беларускіх адносінах мяжы XX і XXI стагоддзяў. Падкрэсліваецца пытанне аб пасяленні «Дразды» ў Мінску, што спрыяла астуджэнні польска-беларускіх адносін (і часовага) разрыву адносін.

Conflict Over the "Drozda" Diplomatic Settlement in Minsk

The paper is an attempt to analyze the events in Polish-Belarusian relations at the dawn of the 21st century. Emphasis is placed on the issue of the settlement of "Drazda" in Minsk which contributed to the cooling of Polish-Belarusian relations (and a temporary break in those relations).

Lidia Urban, Pałac miejscem filmowym – o wybranych produkcjach filmowych zrealizowanych w Muzeum Zamkowym w Pszczynie

Muzeum Zamkowe w Pszczynie jest często wybierane przez ekipy filmowe. Kręcono tam nie tylko filmy historyczne czy krajoznawcze, ale także kulinarne, seriale dla dzieci i reklamy. W prezentowanym fragmencie pracy autorka przedstawiła trzy szczególnie ciekawe produkcje: *Pszczyński Smak*, *Poznaj Roszpunkę!* i *Złota Perła*.

Palace as a Film Location – About Selected Film Productions Shot in the Castle Museum in Pszczyna

The Castle Museum in Pszczyna is a palace frequently chosen by film crews. Not only historical films or travel documentaries have been made in the museum, but also films about food, children's series and commercials. This article takes a closer look at three interesting productions, namely: Pszczyński Smak (Pszczyna Taste), Poznaj Roszpunkę! (Meet Rapunzel!) and Złota Perła (Golden Pearl).

SZKOŁA JĘZYKA I KULTURY POLSKIEJ

Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach

OD ZERA DO NATIVE SPEAKERA

KURSY JĘZYKA POLSKIEGO DLA KAŻDEGO

PRAKTYKI DLA STUDENTÓW

PODYPLOMOWE STUDIA NAUCZANIA KULTURY POLSKIEJ I JĘZYKA POLSKIEGO JAKO OBCEGO

LETNIA SZKOŁA JĘZYKA, LITERATURY I KULTURY POLSKIEJ

Z NAMI POZNASZ POLSKĘ, POLSKIE TRADYCJE, ZOBACZYSZ POLSKĄ NOWOCZESNOŚĆ

www.sjikp.us.edu.pl; szkola@us.edu.pl

SZKOŁA JĘZYKA I KULTURY POLSKIEJ UNIWERSYTETU ŚLĄSKIEGO W KATOWICACH

UNIWERSYTET ŚLĄSKI W KATOWICACH

WWW.POLSKAPOLKAFILMOWA.PL
JEŚLI CHCESZ POZNAĆ POLSKIE KINO
POLSKA PÓŁKA FILMOWA
jest dla Ciebie!
POLSKA PÓŁKA FILMOWA
Agnieszka Jambor
POLSKI FILM DLA POCZĄTKUJĄCYCH
Agnieszka Jambor
Z POLSKIM KINEM W ŚWIAT
Agnieszka Jambor
POLISH FILM FOR BEGINNERS
Agnieszka Jambor
You Tube
Polska Półka Filmowa
FILMIE
PO POLSKU
Polska Półka Filmowa
@polkafilmowa
Polska Półka Filmowa

Legendy Ajnów z czwartej ręki

Wiedzę o języku, literaturze i kulturze Ajnów zawdzięczamy m.in. polskim badaczom, spośród których na pierwszym miejscu należy wymienić Bronisława Piłsudskiego (1866–1918). To właśnie on za pomocą fonografu Edisona zarejestrował tradycyjne opowieści ajnuskie. Do dzisiaj teksty te są bezcennym źródłem pozwalającym na zrekonstruowanie oryginalnej mowy Ajnów.

* * *

W 2018 roku w Żorach (województwo śląskie) na dziedzińcu Muzeum Miejskiego odsłonięto pomnik przedstawiający figury Bronisława Piłsudskiego i jego ajnuskiej żony Chuusammy mówiącej do tuby fonografu Edisona. To pierwszy w Polsce pomnik badacza.

* * *

Niewątpliwie istotnym źródłem informacji na temat każdej kultury są jej historie, baśnie, legendy opowiadane przez stulecia. I właśnie legendy Ajnów stały się przedmiotem zainteresowania Sviatlany Rohach, która w pracy dyplomowej pod tytułem „Problemy translatorskie w tłumaczeniu legend Ajnów na język polski" dokonała ich przekładu na język polski. Polska translacja jest czwartą wersją językową tego zbioru legend. Teksty te, początkowo spisane przez japońskiego zbieracza folkloru i badacza kultury ajnuskiej Genzō Sarashinę, zostały przełożone na język rosyjski przez Eugeniusza Użynina, a następnie na język polski przez Sviatlanę Rohach.

UNIWERSYTET ŚLĄSKI
WYDAWNICTWO

W serii Świat po polsku ukazują się opracowania promujące i przybliżające polskiemu czytelnikowi inne kultury, materiały dotyczące tekstów kultury z zakresu filmu, teatru, literatury, języka, ich analizy i interpretacje. W jej ramach wydawane są również tłumaczenia niepublikowanych dotąd w języku polskim materiałów źródłowych i tekstów przekazywanych pierwotnie ustnie – legend, opowiadań, przepisów i opisów. W książkach z serii czytelnik odnajdzie wiedzę o świecie, najczęściej powiązaną z polskimi tropami jej towarzyszącymi.

[*Legendy Ajnów z czwartej ręki* to tekst, który może być jednym z kilku, które pomogą w poznaniu ginącego już świata wspólnot etnicznych, a także roli, jaką w badaniach ich języka i kultury odegrali Polacy – w tym przypadku Bronisław Piłsudski. Odbiorcami publikacji mogą być zarówno np. studenci/obcokrajowcy uczący się języka polskiego, dla których będzie to ciekawa lektura w języku polskim, uzupełniająca ich wiedzę o świecie i Polsce jednocześnie, jak i ludzie poszukujący etnicznych korzeni dzisiejszego globalnego świata.

Legendy... wszak – jak zauważa twórca ich przekładu na język rosyjski Eugeniusz Użynin – to żywe utwory literackie, w których kryje się świat wyspy Hokkaido z jej przyrodą i osobliwościami geograficznymi. Polski przekład, a nawet to, że mamy do czynienia z historiami opowiedzianymi niejako „z czwartej ręki" właśnie (zebrał i z ajnuskiego na japoński przetłumaczył Genzō Sarashina, z japońskiego na rosyjski Eugeniusz Użynin, a z rosyjskiego na polski przełożyła Sviatlana Rohach), tylko podkreśla te walory oryginalnych baśni Ajnów.

Bibliografia opracowań dotyczących tematu kultury i języka Ajnów oraz wybór netografii zamieszczone na końcu książki to doskonała sugestia kierunku, w jakim ruszyć powinien zainteresowany czytelnik, chcący uszczegółowić i pogłębić swoją wiedzę.

Artur Jabłoński

PATRONAT HONOROWY

Centrum Studiów Azji Wschodniej

MUZE.ON
MUZEUM MIEJSKIE W ŻORACH

ZESPÓŁ BADAŃ NAD NAUCZANIEM KULTURY POLSKIEJ JAKO OBCEJ

PATRONAT MEDIALNY

FILMOWA

Publikacja powstała w projekcie „Polska na językach" finansowanym ze środków Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej w ramach programu Promocja Języka Polskiego

NAWA NARODOWA AGENCJA WYMIANY AKADEMICKIEJ

Światowa Encyklopedia Polonistów

WWW.ENCYKLOPEDIAPOLONISTOW.PL

Międzynarodowe studia polskie II stopnia (magisterskie) poświęcone są szeroko rozumianej kulturze polskiej (język, literatura, sztuka, kultura powszechna) z perspektywy relacji międzynarodowych i międzykulturowych. Program studiów przewiduje przygotowanie studentów do pracy w instytucjach o charakterze międzynarodowym.

- Doradztwo kulturowe – w ramach tej specjalności student poznaje zasady doradztwa i promocji w tej sferze międzynarodowej współpracy i wymiany, w której kultura jest przedmiotem transferu oraz tam, gdzie w ramach współpracy międzynarodowej jej znajomość jest elementem niezbędnym do tego, aby komunikowanie (spotkania, narady, negocjacje) było skuteczne i fortunne.

- Publicystyka kulturowa – w ramach tej specjalności student poznaje tajniki pracy dziennikarskiej i możliwości wykorzystania nabytej wiedzy do transmisji informacji dotyczącej kultury polskiej w przestrzeni międzynarodowej. Uczy się również o sposobach transferów w sytuacjach, w których kultura polska jest segmentem docelowym.

- Translatoryka – student zdobywa wiedzę na temat funkcjonalnych odmian języka. Poznaje strategie translatorskie ze szczególnym uwzględnieniem strategii przekładu specjalistycznego, zwłaszcza w zakresie dyskursu naukowego i odmian języka aktywnie wykorzystywanych we współpracy międzynarodowej (język biznesu, język dyplomacji i protokołu).

MIĘDZYNARODOWE STUDIA POLSKIE ZAPRASZAJĄ

- telewizja, internet, prasa, radio,
- instytucje kultury i polityczne o charakterze międzynarodowym,
- korporacje międzynarodowe,
- placówki dyplomatyczne,
- branża turystyki,
- instytucje sektora państwowego i samorządowego prowadzące politykę zagraniczną oraz współpracę międzynarodową.

Perspektywy zawodowe

- dziennikarz podróżniczy,
- reportażysta (prasa, książki),
- bloger podróżniczy,
- korespondent zagraniczny,
- doradca ds. kultury,
- lider projektów i zespołów,
- dyplomata,
- organizator wydarzeń,
- PR-owiec,
- specjalista ds. reklamy i promocji,
- organizator wycieczek,

STUDIUJ Z NAMI… weźmiesz udział w wykładach profesorów z całego świata, poznasz studentów z innych krajów i wymienisz z nimi doświadczenia, zdobędziesz niezbędne w przyszłej pracy kontakty, pojedziesz na stypendium w ramach Erasmusa, pojedziesz na letni kurs za granicą, obejrzysz mnóstwo ciekawych filmów, przeczytasz wiele książek, poznasz języki świata, a może natkniesz się także na miłość swojego życia…

Na międzynarodowych studiach polskich wszystko może się zdarzyć… bo to kierunek dla tych, którzy mają głowę pełną marzeń!

Twoje życie zmieni się nie do poznania!

Pełne programy studiów są dostępne na stronach internetowych Katedry Międzynarodowych Studiów Polskich:

http://studiapolskie.us.edu.pl, zakładki: *Studia* i *Dla kandydatów.*

ISSN 2545-3769